

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helben na. noz nordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására, vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 17.

A nagy nap után.

Mindig ünnepe a magyarnak, ha királyát fogadhatja — kár, hogy oly ritkán van ünnepe.

Most Pozsony város hazafias áldozatkészsége adta meg az alkalmat az ünnepre, mely ünnepe volt, nemcsak Pozsony ős koronázó városnak, de az egész országnak is. Oly lelkes ünnepe, hogy még Bécs figyelme is átpislogott a magyar ünnepre, mint az osztrák lapokból látjuk.

A nemzet és király közötti igazi összhang történeti tanulságára hivatkozott a hercegprimás az ünnepen. Nyiltan, őszintén szólt a királyhoz, hogy a fejedelmek trónjának biztos alapját nem képezi csupán a kétoldali szerződésnek törvénykönyvbe czikkelyezése, vagy annak a külhatalmak általi elismerése, hanem *főleg az ataválóknak lelkesült — odaadó szeretete.*

Talál a Felső népei között odaadóbát multban és jelenben a magyarnál? Szerették-e valaha annyira a császárt, mint a királyt? S ha igaz; pedig nagyon igaz az ország főpapjának szava, hogy az odaadó szeretet a trón alapja; van-e oly biztos alapja a császári trónnak, mint a királynak?

Erre a kérdésre felel a pozsonyi szobor, melynek talapzatán aranynyal van felírva a nemzet szava *vitam et sanguinem pro rége nostro.*

Ilyen szobrot nem állíthat fel más nemzet, csak a magyar.

Habsburgi Rudolf átölelte a magyar királyt, midőn az trónját, vagyonát, életét megmentette, s midőn később egy másik Habsburg ellen a félvilág feltámadt, ugyan azt a keblet tárta a magyar az ellenség fegyvere elé, melyet egyszer átölelt a Habsburgok hálója, s ez a keblet elég erős volt ahhoz, hogy rajta keresztül nem érhetette el az ellenség fegyvere Mária Terézia trónját.

Egy félvilágot vert le a magyar, mert királyához mert nyulni.

Ennek az eseménynek emlékét ujította fel a pozsonyi szobor. Ez emlékek hatása alatt ismét úgy lelkesedett, mint régen a magyar s mélyen meg volt indulva a király. Nagyon jó ezt az emléket szívünkbe vésní, dicsőséges az a nemzetre, tanulságos és felemelő a királyra.

Ismét megújult a régi koronázó és törvényhozó Pozsony egy napra. A nemzet és király pompája ragyogta be a várost, s az idegenek ismét bámulták a magyar diszt, a magyar lelkesedést.

Mikor aztán lehullott a lepel a remek szoborról, megérthették az idegenek is lelkesedésünk s a király meghatottságának okát.

Ott ült délczeg paripán a felséges asszony Mária Terézia királyunk, mellette két oldalt reá szegezett szemekkel egy nemes és egy közvitéz alakja. Egyik az ész, másik az erő, a romlatlan ős erő megtestesítője, szinte érezni lehet, hogy

akit ezek védtek, az nem felhetett semmi támadástól.

Majd lejjebb szalott a lepel s felvilantak a felírás aranybetűi. Azt mondták ezek a betűk, hogy életüket és vérüket áldozták a magyarok királyukért tiszta lelkesedésből — s az összegyűlt nemzet tiszta lelkesedése kiegészítette a felírást, szemekből, szivekből ki lehetett olvasni, hogy azt a mondást nem felejtette el, hogy ma is el tudnók mondani szóról-szóra, s végre hajtani hiba nélkül.

Az írás azt mondja, milyen volt régen a magyar s szívünk úgy érzi, hogy olyanok vagyunk most is.

Érezte azt Felső urunk is, azért volt oly meleg minden szava, azért lett olyan meleg a színe.

Vitam et sanguinem pro rege nostro!

P—y.

Nogáll püspök kitüntetése.

— A vaskorona rend átadása. —

Vasarnap d. e. nyújtotta át dr. *Beóthy László* főispán a nagyváradai káptalan aranyszívű főpapjának dr. *Nogáll János* nagyprépostnak az ő Felsője által adományozott II. osztályu vaskorona rendet.

A vasárnapi ünnepély ugyan jelentőségre, belső tartalomra messze esik az ugynevezett »csillaghullásoktól,« amelyek a vendégfejedelmek távozását szokták követni, de az olyan csillaghullásoktól is, amelyeknél kegy, pártfogás, számítás s más okok a kitüntetés tényezői, itt min-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

A hölmöläiek.

Topelius Z. után: V. J.

Finnországnak a földjén a magyarországi Rátóthoz hasonló híri falu, Hölmölä kelt figyelmet. Ennek a lakói rendkívül gyanakvók jól meghányják-vetik a dolgot, mielőtt valamibe hozzá fognának, hogy a nagy sietség miatt meg ne károsodjanak. Természetesen több adoma kering böles óvatosságukról.

Mikor a rozsukat kelle levágniok, csak hét embert vesznek igénybe. Egyik megfogja jól alul a rozs szárát, a másik fadarabot tesz alája, a harmadik aztán eltöri, a negyedik marokba szedi, az ötödik kévének köti, a hatodik rakásra hordja a kévéket, a hetedik pedig kepékbe rakja. Meglátja őket egyszer a csavargó Matyi és elbámul, milyen fontoskodva végzik dolgukat ezek a jó emberek. Beállott az este és még felét vágta le a rosznak, másik fele lábán maradt. Majd segíték én rajtatok gondolta Matyi. Még akkor éjjel neki fogott a munkába, levágta, összekötötte a gabonát. Munkája befejeztével sarlóját az utolsó kepébe tette, maga meg pihenni ment. A hölmöläiek meglátják ám reggel a levágott gabonát s a kepe tetején levő sarlót. Rettenetesen megbámulták. Hosszas tanácskozás után végre kiteszték, hogy egy csöpp köszönni való sincs ebben a gyors munkában. Csak boszorkányok tehették ezt, az a sarló is átváltozott boszor-

kánymester. Hanem most meg kell semmisíteni, hogy máskor kedve ne kerekedjék a népet ilyen fölfordított munkával kigunyolni. De hát korántsem tanácsos az ilyen ártalmas jószág-hoz kézzel hozzá érni. Hosszu dorongot vettek elő, arra rákötötték a sarlót és így szerencsésen eltávolították a kepről. Az összegyűlt nép örvendezve nézte, hogy kell utánnok menni a boszorkányok. Pedig hogy akaratoskodott, meg-meg állt, eltért oldalt. Végre eljutottak a tó partjához és beveztek a közepébe. Hatalmas kődarabot erősítettek a sarlóhoz, hogy fönn ne maradhasson a víz színén, azután nagy ujongás közepette a vízbe dobták. Hanem a sarló beleakadt a csónak szélére, a kő pedig huzta lefelé, mire a csónak megbilint és a hölmöläiek nagy ügyyel-bajjal czipelődték ki a kelletlen fürdőből.

Egyszer meg házat építettek, hanem olyan hebehurgyán végeztek dolgukat, hogy ablakokról teljesen megfélekedtek. Mikor készen volt a ház, látják, hogy nagyon sötét a belseje. Sokáig tanakodtak, hogy mikép lehetne oda bevinni a napfényt. Végre kiteszték a legjobb módot: zsákba visznek be. Kiteszték a szájukat kifeszített zsákokkal egy darab ideig a napra, aztán jól bekötötték és a világosságott így hordták befelé. Mikor ott benn ki oldották a zsákokat, közös meglepetésükre szikrányit sem volt világosabb a szoba. Ez a váratlan csapás nagyon elkedvetlenítette a szegényeket. A mi Matyink ép arra vetődött és ki tudakolta bajukat. »Hát csak ennyi az egész, segíték én a bajon, ha száz márkát adtok!« Megörültek a

jó hölmöläiek, hogy ilyen olcsón jutnak világozáshoz, hát előre megadták a kikötött összeget. Erre a mi Matyink lyukat vágott a falba és lám, a nap besütött a szobába. Ennek a felfödözésnek úgy megörültek a jó falusiak, hogy az egész falat kidöntötték. Világosságból ugyan bőven kijutott nekik, hanem a ház is rájuk szakadt.

Máskor meg télen medvére vadásztak. Eljutván a medve barlangjához, leültek egy kicsit falatozni. Aztán meghányták-vetették a teendőket és arra az elhatározásra jutottak, hogy Pekka másszék be a barlangba és a medvét huzza ki. Biztonság okáért kötelet kötöttek lábára és meghagyták neki, rántson egyet a kötélen, ha baj lesz. Pekka bemászott a barlangba és alig hogy bejutott, a medve leharapta a fejét. Kicsit megrándult Pekka lábszára, de mindjárt nyugodt is lett. A különlevők mondogatták: No, most rugott Pekka; nem ugyan mulathat ott benn. Hát kihúzták, de nincs feje: »A' bizony nincs feje! mondogatták és gondolkodóba estek, mit is jelent ez. Utoljára is egyikök megjegyezte, talán már akkor sem volt Pekkanak, mikor bemászott. Ugyan már lett a másik, egész tisztán láttam, hogy mozgott a szakállja, mikor reggeliztünk.

Akkor sem jártak sokkal szerencsésebben, mikor erdőt égettek a tó egyik partján. A másik oldalon a teheneik legeltek; jön a farkas és egyik tehenet agyonharapja. Ateveznek a tavon és elhatározták, hogy megsűtik a tehenet, hisz már úgy is oda van. Mivel a másik oldalon égett a tűz, fölöslegesnek tartották,

denki érezte, hogy az a rendjel, akármily szép kitüntetés legyen magában véve, nagyon gyöngye kifejezője annak a nagyra-becsülésnek, melylyel az, aki adta, ünnepeztünk dicsőséges, áldásos pályáját kíséri. Az ünnepelt érdemei a haza, az egyház, az emberiség körül oly nagyok, hogy azoknak méltó földi jutalma csak a hála a szeretet, ez a legdicsőbb, legszentebb kitüntetés lehet. Ő Szent-László városának egy elhagyott részén, ahol azelőtt tudatlanság, bűn és nyomoruság uralkodott, a hitnek, műveltségnek a keresztény életnek a szeretet és vigasztalásnak emelt áldott tanyát, s mint egykor Sz.-István ültetett Máriának kertét, melyben sok és nagy kedve telt, harmincz esztendő folyamán; méhest alkotott, amelyben Jézus áldozatkész, éjjel-nappal fáradó méhecskéi, a virágokból, az elhanyagolt emberi lelkekből a keresztény erények édes mézét gyűjtötték; tavaly végül befejezendő nagy művét, a »szívéhez nőtt« városrészt fölé emelte a Szent Szűz szobrát, látható jelül annak, hogy *kinek* pártfogásában, közbenjárásában bizva alkotta meg nagy művét, s hogy, ha eljön az égi kitüntetés napja *kire* bizza a kertét, az édes áldott tanyát. Ezt a nemes keblet ékítette fel a felség a vaskoron rendel.

A vaskoronarend átadása.

Az ünnepélyes átadásról szóló tudósításunk a következő:

Vasárnap délelőtt 11 órakor gyűltek össze Vinkler József püspök vezetése alatt a nagyváradai I. sz. káptalan tagjai a kitüntetett lakásán, hogy jelen legyenek, midőn a legfelsőbb kitüntetés jelét a főispán átnyújtja neki. Ott voltak: Zajnay, Winterhalter, Széchenyi, Schieffner, Radnai, Andrásfi és Bunyitay kanonokok, Kucsovsky Lajos cz. kanonok, Lopussny Gyula, Podraheczky Rezső, Makucz Ernő, Halász Gyula, Dr. Székely István, Dr. Karácsonyi János, Dr. Vueskics Gyula, Dr. Némethy Gyula, Dr. Szemethy Géza, Lindenberger János stb.

Dr. Beöthy László főispán Reinle Gyula titkára kíséretében kevéssel 11 óra előtt érke-

hogy itt is rakjanak tüzet. Kiválasztottak tehát egy jó darabot s a tűz fényének irányában föl tüzték nyársra. Kis vártatra gondolták, hogy megsült. Neki láttak, hanem egyiknek sem izlett az étel. Erre egyikük indítványozta, hogy a hal talán jobban esnék. Tüstént lekapták a gerendáról a vető hálót de bizony száraz ágaknál egyebet nem kaptak. Ujra gondolkozóba estek, hogy hát mit is kellene enniök. Egyiküknek az a fölséges gondolatuk támadt, hogy a gánicza lesz a legjobb. Csak-hogy nagynn éhesek voltak s olyan nagy fazekuk nem akadt, a melyekben valamennyijük számára tudtak volna főzni. Elszánták magukat, hogy inkább várnak a télíg, akkor majd lukat vágnak a tavon s így lesz elég nagy fazekuk. Nehéz volt bizony a tél eljöttéig olyan nagy éhséggel dacolni, hanem a hőmlőlécek vártak, hisz ő náluk semmi sem sürgetős. Végre eljött a tél s a tó befagyott. Egyikük mindjárt el is ment a tón, léket nyitott, a másik meg fogta a lisztes zsákot és a tóba szórta a lisztes s jól megkavarta. Mikor már jónak gondolta az ételt, beereszkedett, hogy megízlelje de csak nem jött ám ki. A többiek csak lesték valamelyes ideig, hanem mikor már megsokalták a várast, gyanakodni kezdtek, nem eszi-e az meg valamennyi részét. A második is lemászott, hogy a saját részét ki vegye. Ez is csak ott maradt, mint az első. »Lám — mondják a többiek, az a kettő most megessi mindegyünk részét.« Erre egyik amásik után bemászott a léken és mind ott veszett.

zett meg, magával hozva a vaskorona rend II. osztályu rendjelét és okmányát. A főispán a következő remek beszéddel üdvözölte a püspököt.

Nagyságos és Főtisztelendő prépost!

Méltóságos Püspök ur!

Ő cs. és ap. király felsége méltóságodnak az egyház és közügyek körül, a jótékony és irodalmi téren szerzett érdemei elismerésül a második osztályu vaskorona rendet legkegyelmesebben díjmentesen adományozni méltóztatott.

Midőn szerencsés vagyok e rend jelvényeit méltóságodnak átnyújthatni, természetesen ezt annak kiemelésével, hogy a legmagasabb királyi kegy ritkán jutalmazott igazabb érdemeket, mint a jelen esetben. Hogy mik méltóságodnak érdemei az egyház körül arról fényesen tanuskodhatnak legközelebbi kartársai, a nagyságos főtiszt. váradai káptalan itt jelen levő érdemes tagjai. Hogy mik érdemei a közügyek körül arról tanuskodom én, mint ez idő szerinti kormányzója a két törvényhatóságnak, melyeknek egyike szerencsés méltóságodat bizottságának tagjaként — másika diszpolgáraként tisztelhetni.

A jótékony terén kifejtett működése mellett tanukat nem mutathatok, mert a hol jót kellett tenni, ott méltóságod tanukat nem kerestt; mint a gyermekeknek a csemege, edesebb volt ha titokban tehetted. De e mellett a tanuknál is ékebben szólnak a maradandó alkotások, melyek méltóságod nemesen gondolkozó jó szívének köszönik létrejöttüket és szólnak az elhagyottak és árvák fohászai, melyek titokban kérnek áldást a mindenhatótól méltóságod fejére. Irodalmi munkásságát tanusítják megjelent művei, melyek az őket átlengő keresztény vallásos és hazafias szellemükön fogva egy-egy gyöngyei hazai egyházi irodalmunknak.

Mindezen érdemek egyenkint is teljesen idokolnák a nyert kitüntetést s mennyivel büszkébben viselheti azt méltóságod, ki személynében mindezen érdemeket egyesíti. De a büszkeségből részt kérünk mi is mert méltóságod egészen a miénk, szívünkbe van szöve, és a mi méltóságodat éri az érbenünk is.

Különösen áldom az Istent, hogy e kitüntetést én nyújthattam át, kit méltóságodhoz az őszinte tiszteleten kívül boldogult atyámtól örökölt, mély szeretet, mondhatnám fiúi szeretetet csatol s éppen ebből meg lehet győződve méltóságod, hogy nálam őszintebben senki nem óhajtja, hogy ezen kitüntetést hazánk, egyházak s mindnyájunk előnyére még nagyon soká élvezhesse.

A beszéd végeztével a főispán odalépett az agg püspökhöz s föltűzte mellére az érdemjelét.

Nogáll püspök könnyekig meghatva válaszolt. Beszéde elején némi melancholia vett rajta erőt. Emlegette, hogy ő már belefáradt az élet küzdelmeibe, azonban minél közelebb áll az örökkévalósághoz, annál világosabban látja a dolgok igaz értékét, s hogy e kitüntetésben, mely a fölség részéről érte, a kegyességet, a jóindulatot tartja legnagyobbra. Majd azt vallotta, tudja ő, hogy ha érdemeiről beszélne, tudja ő leszállítani saját érdemeit a kellő értékre, talán minusra, de azt nem tagadhatja, hogy a szeretet, melylyel a város és megye részéről találkozik, nagyon jól esik neki, kivált, midőn annak mostani tolmácsa, midőn a városnak, megyének mostani feje, annak a boldog emléktű férfiának fia, aki neki jó, igaz ba-

rátja volt, akiről holta napjáig imádságaiban szokott megemlékezni. Kérte a főispánt, engedje meg, hogy őt is, mint fiát tekintse, végül átölelte és megcsókolta őt.

A szép ünnepély végeztével a püspök még néhány meleg szóval köszönetet mondott a káptalannak és a papságnak, kiknek szeretetét mindig nagyra tartotta, hogy megjelenésükkel örömlőknek és ragaszkodásuknak kifejezést adtak.

Pozsony ünnepe.

— A Mária Terézia szobor leleplezése. —

Pozsony város falai között a mai ünnepnapon újra feléledt az a fény, amelyet a török idők alatt koronázó királyi város egy-egy koronázáskor kifejlhetett, ha ugyan volt valaha olyan fényes napja e kies városnak, mint a mai. Az uralkodó Habsburg-háznak csaknem valamennyi tagja, élükön a koronás királlyal, a magyar nemzet színe-java, miniszterei, törvényhozó testületeinek és hatóságainak képviselői, leventéi és szép asszonyai — mind ott voltak, hogy a fehér márványba faragott szépséges királynő szobra előtt megismételjék azt a fogadalmat, mely az uralkodóházat és a nemzetet összeforrasztja.

Pozsony vasárnapi ünnepnapjára ezernyi idegen sereglett a városba s a buzgó rendezőségnek ugyancsak sok dolga akadt a vendégek elszállásolásával. Már korán reggel előzönlötte az utcákat a lakosság és a budapesti, bécsi és környékbeli vendégek, kiket a mai reggelig folyton tömegesen hoztak a különféle irányokból érkező vonatok. Reggel hét óráig vig zene-szóval vonult föl a helyőrség és sorfalként állott föl mindazokon az utakon, amelyeken a király végigvonulását várták.

A pályaudvar is előkelő díszben pompázott. Ügyesen elrendezett lombfüzérek, zászlók, czimerek és lapériák képezték a külső díszítést, a királyi díszteremmel átalakított hatalmas podgyászcsarnok pedig fenséges látványt nyújtott. Az összes falakat, padlót és mennyezetet, izlésesen elhelyezve, finom szövetek és értékes szőnyegek borították.

A pályaudvaron már 8 óra előtt kezdtek gyülekezni a magyar kormány tagjai s a megyei és városi előkelőségek.

Pontban fél 9 órakor mozsárdurrogás és az újból rázendített néphymnusz hangjai közt Lerobogott a Ludvig Gyula min. tanácsos, államvasuti elnök-igazgató által vezetett udvari vonat, melyet a várakozó közönség élénk kaplengetéssel és dörgő éljenzéssel üdvözölt. A király mindenekelőtt József és Frigyes főhercegekhez fordult, kiknek katonás tisztelgését szívélyes üdvözléssel viszonzotta és pár szót váltva velük, ellépett a díszszázad arezvonala előtt, majd gyors léptekkel visszatérve, meghallgatta Dröxler Gusztáv polgármester üdvözlő beszédét.

Ezután ő Felsége a nagy tömegekben sorfalat álló nép üdvözlőgásai közt Frigyes főhercege palotájába hajtattott.

A leleplezés.

Az ünnepély színterét magát és az ahhoz vezető utakat a permetező eső daczára már korán reggel ezer meg ezer ember lepte el. Az emlékszoborral szemben, háttal a Dunának, tribünök voltak emelve, amelyek már 9 óra előtt előkelő hölgyközönség által voltak elfoglalva, míg a szobor körül elterülő nagy térségen a meghívott előkelőségek sorakoztak sűrű tömegekben. A még leplezetlen szoborral szemben állott a díszes udvari sátor a királyi család tagjai számára.

Féltíz órakor már messziről hallatszott a lelkes éljenzés és nemsokára harangzúgás közt délceleg lovas bandérium vonult el a királyi sátor előtt, élén hercege Pálffy Miklóssal. A szomszédos törvényhatóságok mintegy 80 lovast állítottak össze ezen bandérium számára, ugyanazokat, akik a tavalyi örökké emlékeztető jun. 8-iki díszfölvonuláson résztvettek.

Nemsokára harsogó éljenzés közt megérkezett a király, hat gyönyörű, egyforma ilppi-ziai mén által vont díszkocsiban, Ferencz Fer-

dinánd főherceggel oldalán, míg a kocsai mögött Frigyes főherceg következett lovon. A király a főhercegekkel együtt bement a sátorba és ott résztvett a tábori misén.

A mise végeztével a pozsonyi dalosegyletek Kölcsey himnuszát énekelték.

Ezután Dröxler polgármester ő Felségéhez határos beszédet intézett, melyre ő Felsége szívélyes hangon válaszolt s azután lehullott a lepel.

Elragadón szép látvány volt, midőn lassankint láthatóvá vált a halhatatlan királynő.

Midőn a szürke talpazat is látható volt e fölirattal: »vitam et sanguinem«, az egész közönség lelkes éljenzésre fakadt s a várban megzölláltak az ágyuk.

A szobor a magyar rendeknek már teljesített esküjét s annak következményeit jelképezi. A csoportozat utal a kivított győzelemre. A főalak a királynő fenségteljes alakja, amely egy nemes spanyol telivéren ül és kezében a kantárral, megfekteti a paripát. A két mellékalak Magyarország nemességét és polgárságát jelképezi.

Dröxler polgármester erre Fadrusz Jánost, az emlékszóbor genialis alkotóját, bemutatta a királynak, ki így szólt hozzá: »Igazán nagyon szép munka, nagyon örülök, hogy ezt asikerült szobrot láthatom.«

A király ezután a művész s a polgármester kíséretében körüljárta a szobrot, hogy minden oldalról megtekintse.

A ferencrendieknél.

A leleplezési ünnepély szinteréről a király és az udvar többi tagja, valamint a miniszterek a ferencrendiek zárdájához hajtottak, hol a templom egyik restaurált tornyát avaták föl.

A templom ajtajában a rendfőnök által odanyújtott keresztet ájtatosan megcsókolta a király s azután kíséretével együtt távozott.

A küldöttségek tisztelgése.

Első sorban Frigyes főherceg vezette a felség elé a közös tábornoki és tisztikart, valamint a honvédség tisztikarát.

Utána következett Vaszary hercegprimás vezetésével a római kath. papság és római kath. hitközség, a valóságos belső titkos tanácsosok és kamarások, az ev. ref. egyházközség küldöttsége. Az izraelita hitközség küldöttsége.

A magyar tud. akadémia, a budapesti és kolozsvári egyetemek, a budapesti műegyetem és a pozsonyi jogakadémia küldöttsége.

Ezután következett a jelenvolt összes törvényhatóságok együttes küldöttségének fogadása, mely mintegy 300 tagból állott. Képviselve volt Pozsony megye és város, Moson, Győr, Komárom, Trencsén, Nyitra, Esztergom, Baranya, Szatmár, Árva megye és számos város. Ekiváló küldöttségeket Szalavszky Gyula, Pozsony és Trencsén főispánja vezette.

Az ügyvédi és közjegyzői kamarák küldöttsége.

A kereskedelmi és iparkamara és ipartestület küldöttségének és legvégül Pozsony város küldöttsége, melyet Dröxler polgármester vezetett.

A felség még a királyi tábla, a törvényszék, az ügyészség, a járásbíró, a postaigazgatóság, az evang. lyceum, az orsz. kórház és a bábaképző intézet küldöttségét is fogadta.

A diszelőadás.

A nap méltó befejezését az Izabella főhercegnő védnöksége alatt jótékonycéllra rendezett színházi diszelőadás képezte, melyre a királyi-család 32 tagja sorakozott a király körül. A színi előadás hat élőképpel tárta föl a magyar nemzet és a királyi család történelmi vonatkozású érintkezéseit.

A király, kit beléptekor lelkes éljenzéssel fogadtak, látható figyelemmel követte a színpadi eseményeket, nagy érdeklődéssel hallgatta Jászai Marinak az egyes élőképeket magyarázó remek szavát.

Az utolsó élőkép után, mely a »Vitam et sanguinem« jelenetét ábrázolta, rázendített a zenekar a Kölcsey-himnuszra, melyet a király is a királyi család tagjaival állva hallgatott végig a közönség szünni nem akaró éljenzése közt.

A kitüntetések.

Ő Felsége a pozsonyi ünnep alkalmából a következő kitüntetéseket adományozta: Szalavszky főispánnak a belső titkos tanácsosi méltóságot Dröxler és Taller polgármestereknek a III. osztályú vaskorona rendet, Neusziedler képviselőnek a magyar nemességet, Skrobanek Floridnak, a ferenc-rendiek tartományi főnökének, Kutschera városi főkapitánynak és Fadrusz János szobrásznak a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, végre Günthernek, a protestáns egyházközség elnökének, a királyi tanácsosi címet.

Ő Felsége Pozsony város szegényei részére 1200 frtot, a Pozsony városi színházban ma megtartott jótékonycélu előadás céljaira 1000 frtot adományozott.

100,000 frt egy vicinálisra.

— Uj vicinális vasut Biharmegyében. —

Daczára annak, hogy ezelőtt másfél évvel a boldva-völgyi vicinális vasut fából készült vashidja összeroppant s egy főispánt romjai alá temetett, a vasuti katasztrófa nem riasztja vissza az embereket, hogy vicinális vasutak építésén ne jártassák eszüket. Pedig tudj' Isten félünk már a vicinálisoktól, melyet olyan eszköznek kezdünk tekinteni, mely csak könnyű, hamar meggazdagodásra való.

Egy idő óta Biharmegyét kezdi át szőni a vicinális vasuti pókhálózat. Egyre-másra kérik megyeiek, idegenek az előmunkálati engedélyeket a kereskedelmi minisztertől s az apanázt a megyétől.

Biharmegye eddig ezektől a vicinális-hyénaktól ment volt s reméljük, hogy ment lesz ezentúl is, azonban egy aggasztó symptoma jelentkezik újabban, mely arra enged következtetni; hogy ez a ragály ami megyénket is készül megtámadni.

Egy idő óta ugyanis sok előmunkálati engedély érkezik Biharmegyébe. Minden tekintetben örömmel üdvözlőnk az új vicinális vasutakat, ha azokra lenne pénzünk s ha azokat olyan emberek vállalnák magukra, akik kellő tőkével rendelkeznek, de így komoly aggodalommal nézünk minden új vicinális vasut építésébe. Biharmegye közüti pénzútára annyira igénybe van már véve ezekre a vicinális vasutakra állandó segélyekkel, hogy alig képes köztüjait fenntartani. Ez a körülmény aztán olyanokat von maga után, mint Sarkad tervezett elszakadása, mely község tisztán a rossz országutak miatt akar elpártolni Biharmegyétől.

*

Tegnap Popper István budapesti mérnök adott be egy kérvényt a megyéhez. Messze áll tőlünk mintha a legtávolabbról is arra gondolnánk, hogy Popper ur, kit egyáltalán nem is ismerünk, csupán azért kért vicinális vasutra engedélyt, mintha csak ön érdekét akarná vele előmozdítani; nem ez vezetett minket jelen cikkünk megírására, hanem az, hogy Popper a Paptamásitól Felső-Dernáig tervezett vicinális vasutra 100,000 frt segélyt kér a megyétől.

Ez ellen akarjuk már jó eleve felemelni tiltakozó szavunkat 500 biharmegyei község érdekében, melyek utjai e segély megszavazása esetén még szánandóbb állapotba jutnának, mint jelenleg vannak.

A vasut ügye röviden ez. Popper István budapesti mérnök előmunkálati engedélyt nyert egy Paptamásitól Felső-Dernáig vezetendő h. é. vasut építésére.

A vasut Paptamásiból indulva ki s Jákó-Hodos, Szalárd, Farnos, Csokaly, Csalános, Sárszeg, Alsó-Derna érintkezésével Felső-Dernáig vezetne, közelébe haladna el azonban a fekete-erdei üveggyárnak és a tatarosi asphalt bányáknak is érintenél.

Az előmunkálatok már annyira vannak, hogy a bejárás még június hó folyamán végbe fog menni.

A vasut építéshez azonban pénz lévén szükséges, Popper Biharmegyétől 100,000 frt segélyt kér, illetve 100,000 frt ára törzsrésztvény jegyzését. Kérélmé támogatására felhossa, hogy mily haszon háramlanék az új vasut építése folytán Biharmegyére, különösen azért,

hogy a vasut nemrég F.-Derna mellett megnyitott barna kőszénbányák terményét igen olcsón szállítaná a megye területén lévő számos ipartelepre, hol arra szükség van, továbbá, hogy három nagy ipartelep (tatarosi, dernai asphalt-és fekete-erdei üveggyár) nyerne vasuti összeköttetést. — Helyes de ez annyira a részvénytársaságok érdeke és haszna, hogy ily óriás segélykérése mégis indokolatlan marad.

Nagyon valószínű azért, hogy a júniusi meggyűlés egyhangulag meg fogja tagadni a kért óriási segélyt.

UJDONSÁGOK.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) ma nyitva d. u. 3—5-ig 20 krért. Más időben 50 kr.

* Néggyűlés a quota emelés ellen.

Nagyvárad város független érzelmű polgársága sehogy sem nyugszik bele, hogy rajta maradjon Nagyváradon az a szégyen, miszerint nem mert a kormány iránti meghunyászkodásból tiltakoznak a quota felemelése, igazabban az ország megnyomorítása ellen. Mint értesülünk, nagy négygyűlést akarnak összehívni, melyen a polgárság tiltakozni a quota felemelés ellen s tiltakozását a képviselőház eléjuttatná. Vasárnap értekezletet fognak tartani a mozgalom megindítóit s azon határoznak a részletekre vonatkozólag.

* Római kath. lelkészjelölés Csabán. A néhai Péky Antal elhalálózásával még 1894. évi január 16-én megüresedett csabai római kath. lelkészi állás, mely a patronátusi jog körül folytatott vita miatt mindeztideig betöltetlen, nemsokára be fog tölteni. Miután ugyanis a patronátusi jog vitás kérdése a legfelsőbb kegyur által eldöntetett, a döntés értelmében dr. Schlauch Lőrincz biboros, nagyvárad megyés püspök három lelkészt jelölt ki, akiknek folyamodványát az alispán utján közli Csaba községgel, hogy a jelöltek közül a képviselőtestület római katolikus tagjai egyet választván, azt a csabai plébániai javadalomra neki, mint főpásztornak praesentálják. A három jelölt betűrendben a következő: Bedák Mátyás kondorosi lelkész, Nemeskey Andor szentszéki ülnök, nagyvárad-ujváros plébános és Szuchanek Antal csatári plébános. A város a legújabb döntés értelmében egyezkedésre lépett a bibornokkal és, főjegyzőjét és ügyészét e célból kiküldte. E képviselő testületi határozat után, két képviselő, ki idáig gyártotta a hecczet lemondott mandátumáról. Egyéb baj nem esett.

* A Szigligeti-társaság Derecskén. Irodalmi társaságunk két évvel ezelőtt Lovassy Andor és dr. Adorján Ármin indítványára elhatározta, hogy időnkint Biharvármegye nagyobb városaiban is tart felolvasásokat. Az első ily vidéki felolvasás Nagyszalontán pompásan sikerült. A folyó év nyarán — mint értesülünk — Derecskén tart a társaság felolvasást, a melynek közönsége már régóta szívesen várja Nagyvárad íróit. E tárgyban közelebb fog intézkedni a társaság választmánya.

* A nagyvárad-i jogászok ezüstkoszoruja Ábrányi Emilnek. A nagyvárad-i jogakadémia polgársága Ábrányi Emilnek, ki a Magyar Diák Szövetség idején nagyvárad-i congressusa alkalmával tartott matinéé fényét oly nagyban emelte az által, hogy személyesen jött Nagyváradra s a matinéén 3 legszebb hazafias költeményét elszavalta, köszönete és elismerése jeléül a congressus nevében egy gyönyörű ezüst koszorút küldött hosszú köszönő levél kíséretében. A koszorú rendkívül finom ezüst és arany filigrán munka művészileg font csokorral és csokron különböző izléses stilszerű vésésekkel és diszítésekkel. A diszes selyemmel bélelt etui-ben elhelyezett koszorút postán küld-

ték meg a költőnek, ki meleg hangú levélben válaszolt a kitüntetésre. Az ezüstkoszoru egy helybeli ékszerész műve.

* **A nagyvárad kereskedelmisták ovációja.** A helybeli kereskedelmi akadémia hallgatóinak nagyobb része Propper N. János igazgató és Pottásy János tanárakat névünnepeik alkalmából lelkes ovációban részesítették vasárnap este. Előbb Propper igazgató lakásán jelentek meg az ifjak s minthogy nem találták otthon, csak az akadémiai zenekar játszott pár csinos darabot. Innen vonultak Pottásy lakására, hol Frankl Arthur III-ad éves tanuló tolmácsolta az ifjuság jókívánatát és utána itt is több szép darabokat játszott a zenekar.

* **Elhunyt rendőrtanácsos.** Okányi Szilárd László rendőrtanácsos, mint részvétellel értesülünk, vasárnap este fél 8 órakor 56 éves korában meghalt. Az elhunyt a legrégebb rendőrkapitány volt; ő volt az 1885-iki kiállítási rendőrség vezetője. Rokonszenves modoránál fogva minden körben szerették, becsülték.

* **Előléptetés.** A magyar kir. igazságügyi-miniszter Dely Géza pénzügyigazgatósági szám-ellenőrt, a X— fizetési fokozat I. díj osztályába léptette elő.

* **Talált régiségek.** Vajda községben egy földműves ember ásás közben egy csontváza akadt, melynek kar csontjain egy bronz karperecz volt. A leletet tegnap behozták Nagyváradra, hol Cséplő Péter muzeum őr és dr. Némethy Gyula vették vizsgálat alá, kik megállapították, hogy a karperecz a honfoglalás előtti időkből származik.

* **Eljegyzés.** Özevgy Márkus Ferenczné szül. Komlóssy Auréliának szeretett, kedves, szép leányát Annát folyó hó 12-ik napján jegyezte el Sztarill János városi árvaszéki ülnök. Osztintén minden jót és boldogságot kívánunk nekik.

* **A telefon hirmondó nagyváradon.** A Puskás Tivadar zseniális találmánya: a telefon hirmondó egyik kiváló nevezetessége Budapestnek. Nemcsak a legujabb kül és bel-földi, helyi eseményeket hallhatja az ember frissiben, hanem utóbb már össze kötik az operaházzal, népszínházzal, hangversenytermeket s otthon kényelmesen gyönyörködhet az előfizető az énekekben, zenében; végig hallgathat egész operákat. A budapesti telefonhirmondó vállalat most egy nagyszabású tervvel foglalkozik. A telefon hirmondót a vidékre is kikiarja terjeszteni és pedig legelőször Nagyvárad, Arad, Szeged, és Temesvár, városokat kötnék össze. A terv szerint 2000 drb. 50—50 frtos részvényt bocsátának ki s ez összegből létesítenék a nagy hálózatot. A vállalat egyik megbízottja Nagyváradon időzik előfizetők puthatolása céljából. Ha a terv sikerül, Nagyváradon kényelmesen hallgathatjuk a legfrissebb budapesti híreket, az opera előadásait.

* **Egy nagyvárad ember előléptetése.** A belügyminiszter Czajlik Alajos budapesti kerületi kapitányt fizetésnélküli rendőrtanácsosá nevezte ki.

* **A nagyvárad mükedvelők.** Husvét első és második napján, az iparosok, előadták »Sárga Csikót.« Megirtuk annak idején a sikert, most nem is arról akarunk szólni. Egy fénykép jelent meg néhány nagyvárad kereskedő kirakatában, mely a fenti mükedvelő iparos ifjuságot ábrázolja. A csoport kép igen sikerült s jelmezben láthatók rajta az egyes szereplők. Közül a rendező Szalóki Elek látható. Az érdekes fényképek, melyeknek sok nézője akadt, Lójánék János fényképészetéből kerültek ki.

* **A fürdői vonatok balesete.** Tegnapelőtt a városunkból fürdőbe közlekedő vonatot, mely a városon belül különben is csak a legnagyobb elővigyázat mellett haladhat előre, a

nagy piac-téren egy a sineken fekvő torony magasságu szénás szekér tartóztatta fel utjában, mely ugyan nem okozott komolyabb vasuti szerencsétlenséget, de kalamitáknak nevezhető anyiban, hogy a menetrendet ez a kis epizód alaposan megzavarta. A vonatot, mely egészen befurakodott a széna tömegbe, s melynek kerekeit a széna tekercek csaknem guzsba kötötték, csak hosszas fáradság után lehetett szolgálatkész állapotba hozni, mely idő alatt az utasok a legkedélyesebben elmulattak a nem mindennapi közlekedési akadály okozta intermezzón. A felett hogy a botrányos ügyben kit terhel a mulasztás, a megindítandó vizsgálat fog dönteni.

* **Hymen hírek.** Nagy János helybeli fiatal fodrász vasárnap délután 4 órakor esküdtött örök hűséget Sárvány István helybeli iparos kedves leányának Juliskának, az Olaszi plébánia templomban. — Dr. Ertler Mór f. hó 20-án veszi nőül Neumann Sámuel bájos leányát Emmát H.-Szoboszlón.

* **Nem mehet Oroszországba, mert — zsidó.** Közlekedési nemzetközi egészségügyi és orvosi kongresszust tartanak, a melyre az összes európai nemzetek orvosait meghívták. Nagyváradról dr. Révész Vilmos orvostudor akart részt venni a kongresszuson. Az volt a czélja, hogy ellátogat Európa nyugati államaiba s aztán Oroszországba utazik. A belügyminiszterhez már korábban felküldték a szükséges igazolványokat, melyek a külföldre szóló utlevelek kiállításához szükségesek. Tegnap megérkezett Nagyvárad város polgármesteri hivatalához a miniszter leirata, a melyben tudatja, hogy a budapesti orosz konzul megtagadta az utlevél aláírását, mivel dr. Révész Lipót zsidó vallású. Így aztán az illető orvos nem utazhat Oroszországba s a kongresszuson nem vehet részt.

* **A fürdők szezonja.** Már pár hét óta benne vagyunk a fürdőidénybe, de az időjárás annyira kellemetlen, hogy alig lehet szó a fürdők látogatásáról. A Félix-fürdőt vasárnap nyitották meg, de a folytonos esőzések miatt csak kis számu előkellő közönség volt jelen. Hanem ezek után annál fesztelenebbül, pompásjókedvvel töltötték az időt. A katonazene és jeles cigánybanda játszott felváltva. A fürdő különben teljes pompájában várja az üdülő és gyógyulásra szorult vendégeket. A Szent László (Püspök) fürdő szintén teljesen berendezve s a legmesszebb menő igényeket is kielégíti. A hűvös, nedves időjárás daczára már gyűlnek lassankint a fürdővendégek.

* **Nagy ezüst némű lopás.** Már az idén a második eset, hogy Bügler Jakab nagyberlő uri utcza lakásáról valami ügyes tolvaj az ékszereket és ezüstneműeket összelopta. Tegnap előtt reggel szintén beköszöntött az a bizonyos, — mert több mint valószínű, hogy a pár hónappal ezelőtti lopást egy és ugyanaz a személy követte el — s egy nehéz ezüst czukor tartót, czukor fogót több ezüst kanalat és egy téli kabátot emelt el; a kár mintegy 160 frt. Az ezüst tárgyakban mély gravirázású B. J. monogram van. A rendőri nyomozást Kápolnay rendőrbiztos vezeti, de azt hisszük vajmi bájos lesz a tettes kiderítése.

* **Várad evőeszközök a vidéken.** A berettyó-ujfalui csendőrség a napokban egy aszszonyt fogott el, a ki gyanus eredetű evőeszközökön akart tudni. A vállalat alatt kitünt, hogy nemesupán az elárúsító, de magukaz eszközök is várad illetőségűek, melyeknek mikénti elszármazása felől a rendőrség hivatva lesz kellő információkat szerezni. A gyanus holmik közt van 2 ezüst kanál. K. F. monogrammal továbbá néhány darab ezüst kés és kanál, melyek a helybeli főkapitányságnál meg is takinthatók.

* **Egy ezüst dohány szelenczét** hagyott valaki vasárnap az Alacs és Ritter jónévi czukrászatában. Tulajdonosa ott átvetheti.

Nogáll püspök szórakozása.

Áldott lelkü főpapunk tegnap d. u. kiment a Püspök-fürdőbe, hol körülbelül egy hétig tartózkodik üdülés céljából. Nagyokat sétál a fürdő pompás vidékén, de sétatá után rendszeren fejszaválva jött vissza.

Nagy hibát lelt az ő Pázmány és Arany lelke. Olyan formán érezte magát, mint az első ember a paradicsomban, ott volt a gyönyörű szép kert, az ékes virágok, az Isten remekbe állított teremése, de sem az ő beszédét nem értették, sem ő nem értette a mások beszédét, románul beszél ott az Isten adta nép apraja nagyja.

Az ország szívében, Nagyvárad szomszédságában nem tudni magyarul, ez hiba. Elhatározta tehát, hogy ha már az ő remek munkái nem tudtak itt magyarosítani, meg próbálja a Wekerle talmi piczulájának nikkell fényével terjeszteni Pázmány nyelvét. »Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket.« Ő is így kezdte. Meg biztatta az apró embereket, hogy amelyik magyarul köszön s valamit még talál hozzá, úgy kap egy hatost. A fogékony ifjuság rögtön neki fogott magyarosodni s már messziről hangzik az »Aggyon Isten jó napot.«

Hja érdemes megtanulni azt a nyelvet, melynek minden szava egy hatost ér.

Adja Isten, hogy minél kevesebb hatossal s minél jobb egészséggel jöjjen vissza magyarosító üdüléséből egyházmegyénk Pázmány-ja Arany-ja.

Köby.

A „Nagyvárad Takarékpénztár“ ötven-éves jubileuma.

— 1847 — 1897. —

Nagyvárad legelső pénztintézete a »Nagyvárad Takarékpénztár« az idén üli fennállásának 50-edik évfordulóját.

1847-ben a magyar szadságharc ki tüzése előtt egy évvel alakult meg a jubiléns pénztintézet 30.000 frt alaptőkével. A válságos időben létrejött pénztintézet azonban minden vihart kiállott. A 100 frt névértékű részvények ma 2000 frton jóval felül állanak, a betétek állaga megközelíti a 6 milliót, az évi forgalom pedig túlhaladja a 40 milliót.

Mindez pedig köszönhető annak a folytonos kifogástalan tisztességes üzlet vezetésnek, a merész spekulációtól tartózkodásnak és a felek iránti nagy előzékenységes humanitásnak, melyek a takarékpénztárnak mindig legfőbb priecipiumai voltak.

Az intézet félszázados történetének minden nevezetesebb mozzanata egyuttal Magyarország gazdasági életének egy-egy fontosabb fázisával esik össze. Különösen pedig össze van forrva a nagyvárad takarékpénztár fejlődése Nagyváradnak és Biharmegyének gazdasági és ipari fejlődésével.

Ez a pénztintézet képezte évtizedeken át a szívet, melyből a város és a vidék éltető véré, a tőkét meritette, mely legelső feltétele minden vállalatnak. Ötven év alatt az egykori szerény pénztintézet megizmosodva, tekintélyben, rangban folyton elől állva, mindig valószínűs áldása volt a megye s a város előrehaladásának.

A nagy gazdasági és pénzkrisisek soha egy perczre nem ingatták meg, jöllehet néha a támadások nagyon is hevesen és sürűen következtek egymásra, sőt a nagyvárad takarékpénztár ma nemcsak Nagyváradon a legelső pénztintézet, hanem az országban is a legelső sorába tartozik.

Nem czélunk most bővebben foglalkozni a jubiléns pénztintézet multjával és jelenével, majd méltatni fogjuk azt bővebben nem sokára midőn a jubileum ünnepe lesz.

Most csak a jubileum megüledéséről adjuk a következő híreket:

Az igazgatóság tegnap elhatározta, hogy

a jubileumot f. hó 30-án vasárnap üli meg a következő programmal:

Délelőtt rendkívüli diszközgyűlés lesz az intézet saját helyiségében, melyet Sal Ferencz igazgatósági-elnök beszéde nyit meg. Utána *Hoványi Géza* vezérigazgató méltatja a takarékpénztár felszázados működését és hatását.

A jubileum emlékére a takarékpénztár 20.000 korona alapítványt tesz a nagyvárad-i jótékonyági intézetek számára és üsztündij alapítványt alkot a Propper-féle felsőkereskedelmi tanintézet részére.

Délután 2 órakor nagy bankett lesz a Szent-László vagy a Félix-fürdőben, melyen a részvényesek, az igazgatóság és a tisztviselőkön kívül Nagyvárad és a megye gazdasági társadalmi és kereskedelmi életének előkelőségei lesznek hivatalosak.

A részvényesek közt az intézet kiosztja a Dr. *Bozóky Alajos* jogakadémiai igazgató által írt művet, melynek címe: A »Nagyvárad-i Takarékpénztár 50 éves története«. Az igen nagy fényvel kiállított vaskos mű nehéz mértett papaira van nyomtatva s számos képet tartalmaz u. m. az intézetnek félszázadon át volt igazgatósági elnökeinek arcképet, a pénztézet jelenlegi házát és helyiségét a Szent-László-téren s egy ötvenév előtti s mostani részvény faksimiljét.

A pompás mű, melyet Láng József nyomdaja készít. az 1900-iki párisi világiállításon is ki lesz állítva s azért Láng nem kimélt semmi költséget, hogy azt minél szebben állítsa elő s munkája valóban becsületére válik a védéki nyomdaiparnak.

A részvényesek minden egyes példányára rá lesz nyomtatva az illető tulajdonos neve.

A mindig reális alapokon nyugvó s a mindig humanus pénztézet jubileumára magunk részéről is a legjobbakat kívánjuk.

Könyvtárusi forgalomba a mű nem fog kerülni. A részvényeseken kívül csak a társ jubiláns takarékpénztárak, Nagyvárad illetékes notabilitásai és a városi, megyei, akadémiai, casinói könyv-illetve levéltárak kapnak egy-egy példányt a műből, mely igen korlátolt számban készült.

Nagyvárad-i főrangú műkedvelők Szombathelyen.

Említettük néhány nappal ezelőtt, hogy Szombathelyen *Szegedy Györgyné* sz. *Gerliczy Irma* bárónő kezdeményezése folytán műkedvelői előadások lesznek. A jótékonyezélu előadások meg is lettek tartva folyó hó 12, 13 és 15-én s mint a »Szombathelyi Ujság« írja rendkívül fényes sikerrel. Nagyvárad-i ismerőseink közül *Szegedy Irma* bárónőn kívül *Br. Gerliczy Félixné* és unokája *Br. Podmaniczky Emma* vettek részt az ünnepélyen. Ez utóbbi előképekben is részt vett. Az első kép: *Gizella*, első magyar királyné és udvarhölgyei himezik a koronázási palástot, *Gerliczy Irma* bárónőnek a következő toiletteje volt, mint *Gizella* királynő dajkájának: fekete selyem ruha, arannyal áttört fátyol kék drágakövekkel, a másodikban: *Cornaro Katalin* Velenczében, mint *Cornaro Katalin* fehér selyem ruha, régi valódi ezüsthímzéssel, palástja rózsaszínű bársony, lába ezüsttel hímzett párnán pihen, az egész plastron egyetlen csillogó gyémántdarabnak látszik, valamint a fején levő korhű főkötőt is a drágakövek egész halmaza díszíti. *Br. Podmaniczky Emmának*, mint velencei nőnek halványkék atlaszruha, sötétkék derékkal, kövekkel kirakva és aranyhímzéssel, a harmadik

képben: *Szent Cecília Br. Podmaniczky Emma*, mint angyal fehér illúzió ruha ezüsttel áttörve, fején aranycsillag, s ugyancsak *Báró Podmaniczky Emma*, mint költőnő a »Savaria hölgyei áldoznak *Minervának*« című előképben rózsaszínű tunika, zöld köpenn, kezében lant. A kitűnően sikerült színelőadást, melyen Vasvármegye legelőkelőbb közönsége vett részt, reggelig tartó táncz követte.

IRODALOM.

— **Arménia.** Magyar örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és tulajdonos: Szongott Kristóf. Május. Szamosújvár. Todorán Endre »Auróra« könyvnyomdája. 1897. A tartalmas füzet először is a modern örmény regényirodalom uttörőjét mutatja be, a rokonszenves arcú *Áboveán Chácshádurt*, kinek költői egyénisége sokban hasonlít *Petőfinkéhez*. A tudományos értekezések közül kiemeljük *dr. Molnár Antal* cikkét, mely *Ániróla* régi Örményország fővárosáról szól a *Bagrátidák* alatt, valamint *Patrubáry Lukácstanulmányait*, mely *Hübschmam* perzsa-örmény tanulmányairól ad számot. Egyes szavak örmény betűkkel nyomvák, melyeknek csinos formájuk van. *Márton Dávid* »*Árjáról*« rég megmondottuk nemcsak véleményünket de desiderátainkat is. Bizton számítunk a külön lenyomatra. Az örmény ügyekre vonatkozó hírvort, gazdag érdekes, változatos. A kitűnő folyóiratot melegen ajánljuk magyar-örmény intelligenciánknak, de egyúttal mindazok figyelmébe, akiket a magyar földi ethnographia érdekel.

— **Versenyszaválás a papnöveldeben.** Igéretünk szerint beszámolunk a papnöveldeben vasárnap délután megtörtént versenyszavalaról és pedig a következőkben. A *Borr. szt. Károlyról* nevezett irod. iskola tagjai 5 óra előtt összegyűltek, hogy a bíráló bizottságot megválasszák. Majd az előjáróság lépett be *Palotay László* kanonok rektorral élükön, kit a növendék papság lelkes éljenzéssel fogadott. A szavalók sorshuzás szerint a következő sorrendben léptek fel: *Lestyán Endre* (»A hon történelme« részlet *dr. Nogáll János* keresztény vezércikkéből), *Hetkó Valér* (*Balassa Bálint*, saját költ.) *Clitocu József* (*Simon Judit Kiss Józseftől*), *Kovács Márton* (*Jehova II. rész. Kiss Józseftől*), *Manoeuvre Péter* (*A hajótörés Copvéé F.*) *Szántay Ágoston* (*A szabad jegy Perigaudtól*). A szaválás után a bíráló bizottság (*Kovács Rezső* elnök *IV. é. Kozics Gusztáv III. é. Kovács Márton II. év. Dérczy István I. é.*) külön terembe vonult s a következő határozatokkal tért vissza.

I. díjat: *Hetkó Valér* vagy *Kovács Mártonnak* ítéltek egyenlő szavazattal. Az előjáróság *Hetkó Valérnak* ítélte, kit igazán sikerült balladájaért lelkes ovációban részesítettek növendék társai.

II. díjat: *Kovács Márton* nyerte el.

III. díjat: *Clitocu János*. Ezen kívül *Lestyán Endre* és *Szántay Ágoston* részesültek a szépért és jóért igazán lelkesülő rektor részéről illő jutalomban. Ezután a rektor buzdító szavakat intézett a növendékekhez, kik ez újabb fellépésükkel is bebizonyították, hogy a szent tudományokon kívül a nemes művészetekben is kedvvel képezik magukat. A szép beszéd után a növ. papság éljenzése közt vonult ki az előjáróság. Jelen voltak: *dr. Karácsonyi János*, *dr. Némethy Gyula*, *dr. Vucskics Gyula*, *Lindenberger János*, *Votisky Elemér* stb.

— **»Az ember a teremtés koronája.«** z. munkát ad ki legközelebb *Grosz Valér* gymnasiumi tanár művében, foglalkozik az emberrel anatómiai, vallási, erkölcsi szempontból kiterjeszkedik azon különbségekre, melyeket úgy nyelv. mint műveltség tekintetében az egyes népek között találunk. A tudomány eszközeinek s a tudományos kutatások e téren nyert visznyainak felhasználásával kimutatja s bizonyítja az emberi nem egységét, megczafolya azok állítását, kik az emberi nemet több emberpártól származtatják, szól a klíma, tápválalkzás életmód stb. behatásairól, amelyeket ezek úgy az emberi testre, mint az ember szellemi fejlődésére gyakorolnak. Külön rész-

ben foglalkozik Darwin s követőinek elméletével, a jelen idő tudósainak erre vonatkozó ítéletével, nézeteivel. Az utolsó részben pedig megtaláljuk az emberiség korára vonatkozó tudományos kutatások eredményeit, egy szóval a könyv kiterjeszkedik mindenre, mit a tudomány az emberről úgy testi, mint lelki világát tekintve akár a múltban, akár pedig a jelenben tanított és tanít.

A munka németből van fordítva s eredeti kiadásában rövid 6 esztendő alatt már a II-ik kiadását érte.

A könyv értékét emeli, hogy 48 csinos képpel jelenik meg, melyek az olvasmány megérthetőségét emelik.

A könyv jövő hó folyamán 10 nyomtatott iven kerül ki a sajtó alól s tekintve a met-szetek beszerzése körül ismert költséges kiadásokat, árát legolcsóbbra, csak 3 koronára, azaz 1 frt 50 kr-ra szabta a szerző.

Előfizetések, megrendelések *Szilágy-Somlyóra* (*Gymnasium*) intézendők *Grusz L. Valér.* gymn. tanárhoz,

SPORT.

Vívó akadémia Miskolcson. A Nagyváradon kezdeményezett vívó sport felkarolása lelkes követőkre talált. *Miskolcz* is meghódol a sport előtt, s egy nagyobb szabású vívó estély megtestesítésén lázas sietséggel dolgozik. A program, — mint ottani munkatársunk írja változatos és gazdag, hogy a legbizarrabb káleidoszkop is bátran elröstellhetné magát előtte. *Horváth Lajos* budapesti vívómester tart. huszár hadnagy penditette meg a vívó estély eszméjét; a sport hívei határtalan lelkesedéssel fogadták a fenomenalis hirt, annál is inkább, mert *Horváth vívómester* személyi tulajdonságai elég garantiát nyújtanak az estély fényes sikeréhez. A tervezet szerint az estélyt emelni fogja három fővárosi illusztris vendég, s pedig *Giroldini Tredericó*, *Volpini Attilio*, *lovag Arlow Gusztáv* — mindhárman hívei az olasz (könyök) vívási szisztémának. A három kitűnőségen kívül a következő amatőrök vesznek részt: *Gáspár testvérek*, *Bay Alajos*, *Haberfeld Marczel*, *Giruldui Frederico* 12 éves, *Kölber* 8 éves — két gyermek — mindannyian Budapestről. A miskolczi amatőrök közül: *Singer Alfréd*, *Groak Miksa*, *Varga Dezső* és *Friedman Imre* jelentették be közreműködésüket, A rendező bizottság élén a miskolczi arisztokrácia számos tagja áll, kik *Br. Vay Elemér* főispán oldala mellé sorakoznak. A vívó versenyt egy minden ízében fényes majális követi. A verseny napja eddigi megállapodások szerint f. hó 27-re van kitűzve. Vadó

Báró Königswarter Hermann lovai a pesti versenyen. Már említettük, hogy *Königswarter Hermann* báró istállójából néhány gyönyörű mén vesz részt a versenyen. Mint értesülünk

Furfang.
Borura — derű és
Komámasszony.

győztesen érkeztek be. A további versenyeken is részt fognak venni e lovak s bizonyára még nagyobb diadalt fognak aratni.

MULATSÁG.

A kereskedő ifjuság majálisa.

A kereskedő ifjuság nagyban buzgódik hogy Vasárnap tartandó táncestélye a Püspök fürdőben mennél nagyobb sikert arasson, melyre már a közönség részéről is nagyban készülődnek.

Az elegáns meghívókat már széjjel bocsátották és azok kik talán tévedésből nem kaptak de arra igényt tartanak a *Kuncz József* és *Társaság* czégnél megkaphatják.

Együttal tudatják a T. cz. közönséggel hogy éjjel fél 2 órakor külön vonat áll a májálisban résztvevők rendelkezésére.

A rendezőség.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

A király házasodik.

Május 17.

Kevés számú közönség nézte tegnap végig Tóth Kálmán a »Király házasodik« című gyenge vigjátékát, mely érthetetlen okokból jó vigjáték hírében áll. Az a kevés közönség is csaknem elaludt az unalmasnál unalmasabb jeleneteken, melyekben csak itt-ott csillog fel némi kalvány humor, mely az álmos puplum nevető idegait mozgásba hozni képes.

A mélabus vigjátékot a színészek is olyan hangulatban játszották végig mint a minő a darab. Látszott rajtuk, hogy kedvtelenül csak immel-ámmal mozognak, egyedül Horváth Paula játszott, kinek talán ez volt első nagyobb szerepe s dicséretére legyen mondva elég jól oldotta meg feladatát. Kár hogy organuma nem képes eléggé kifejezni az erősebb indulatokat.

Tompa, a Bács pár, Szendrei, Pesti álmosan játszottak. Hegyesi és Czákó kis szerepekben is jó alakítást nyújtottak, főképp Hegyesi, kinek azonban maszkja tulzott volt.

Az igazgatóságot pedig arra kérjük, hogy az ilyen darabokat csak hagyja a lombtárba. Mert elvégre is a közönség mulatni, élvezni akar a színházban, nem pedig aludni.

Mariana. Echegaraynak, a híres spanyol drámaírónak »Mariana« című drámája kerül holnap este színre. A darabról lapunk holnapi tárczarovatában bővebben foglalkozunk. Itt a csak azt említjük meg, hogy e darab cím szerepében lép fel először P. Adorján Berta a nemzeti színház művésznője, mint állandó vendég. Mariana Budapesten, hol tavaly decemberben nagy sikert aratott. A többi főbb szerepeket, Bácsné, Szláma Vilma, Tompa, Balla, Bács, Hegyesi és Szendrey játsszák.

Heti műsor.

Kedd: A gyimesi vadvirág.
Szerda: Mariana (először).
Csütörtök: Mariana (másodszer).
Péntek: A vigéczek.
Szombat: Furesa háboru.
Vasárnap: Ingyenélők.

Igazságszolgáltatás.

Agyonütöttek egy legényt. Nem orvul, hogy a pénzt elvigyék, nem is féltékeny vetélytárs, aki talán megirigyelte tőle egy pár ragyogó szem szerelmes tekintetét, csak azért, hogy kiderüljön: ki a nagyobb legény Demján János vagy Fazekas János-e?

Szembe találkoztak f. évi január hó 28-án N.-Szalontán a Váradi-utcán. Demján — lehet hogy véletlenül, lehet hogy szándékosan — meglökte Fazekast, a kivel különben soha sem voltak jó barátok.

Odaszólott Fazekas:

— Ejnye, de nagy legény vagy! Hadd nézzek a szemed közé!

— Gyere, nézz hát! — mondta Demján. Hamar megis bánta.

Megvillant a levegőben a Fazekas Lajos fényes fokosa s lesuhintott Demján fejére. Demján neki dült a falnak, haza vánszorgott nagy nehezen s másnap reggel a gazdája halva találta az udvaron, a földre borulva.

Fazekas Lajos, a nagyobb legény meg ment szépen haza.

Másnap pedig, mikor meghallotta, hogy meghalt a másik, feljelentette magát; tegnap volt ügyében a végtárgyalás.

Az áldozat anyja keserves zokogásban tört ki, mikor a fiáról kellett beszélni s mikor az elnök megkérdezte tőle, hogy kívánja-e a vádlott megbüntetését, — könyök között így felelt:

— Kivánom igen! Halálért halált!

A törvényszék két évi fegyházat mért a vádlottra, kit dr. Várady Zsigmond védett igen szép beszédben.

Elítelt lökötő. Angyal Bandihoz méltó álurjai vannak Dehelán Gligornak. A múlt év tavaszán beállított a Popa Majezi pélegdi lakos istállójába; kiválasztott a hat közül kettőt, felpattant az egyik hátára, aztán: ill' a berek, nádak, erek! — meg se állott Kocsuba határáig. Hanem a ki lopott dolognak hasznát is akarja venni, legyen helyén az ész s ne igyék. Dehelán Grigor berugott, a lovakat meg eleresztette a kocsubai bíró telekjén; ott találta meg a gazdája, aki még azon éjjel utána eredt a tolvajnak. Tegnap ugyancsak csürte-csavarta a dolgát Dehelán, de daczára ravasz védekezésének, mivel visszaeső is volt, két évi fegyházra ítélte el a törvényszék az Angyal Bandi epigont.

Ítélet hirdetés a Bertsey s társai ügyében. Tegnap hirdette ki kir. törvényszék Milye Gyula elnöklete alatt a nvárad kir. táblának az oláh elleni tüntetők ügyében hozott ítéletet.

Az ítéletet annak idején részletesen ismertettük.

Bertsey Györgyöt és Sas Edét kiket a törvényszék hat-hat havi börtönre ítélte, a kir. tábla felmentette s helyben hagyta a többi törvényszék által felmentett vádlottakra vonatkozólag hozott ítéletét a törvényszéknek.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

28.

Minden dolgába kötelességébe bele is találta magát könnyen Leonora, de a gyermek továbbra is talány maradt előtte. Sokszor óra hosszáig elnézte, sokszor kérdezte magától, vajjon meg fogja e fejteni.

Az atya és lánya várakozáson felül csendesen búcsúztak el egymástól, jobban mondva tulajdon képen nem is búcsúztak el, mert csak annyit mondtak Daissynak, hogy Dumolly ur a városba ment valamiért, a valóságban pedig az éjjeli vonattal Párisba, innét pedig Marseileba utazott.

Mikor aztán másnap reggel megtudta, hogy atyja elutazott, egy árva szót sem szólt, hanem az ablak mellé ült hallgatogón, sem nem felelt a kérdésre, sem ebédelni nem ment, végre felállott és így szólt. — Daissy feküdni megy.

És a nélkül, hogy Leonora s Duin kisasszony unszolására egy falat ételt bevett volna, kiment. Másnap reggel újra nem evett, semmire sem figyelt, hideg tartózkodó volt, korömbös minden iránt, tőle ugyan bármit is csinálhattak.

Mikor az új nevelő elébe ment s azt mondta, hogy az órákat meg kell kezdeniök s ő a nevelést a külső megjelenésre vonatkozólag fogja megkezdeni, a gyermek nagyot bámult.

— Nem értem! — szólt röviden.

— Vagyis az azt jelenti, hogy legelőször is Daisy ruhájáról gondoskodnak. Majd elmegyünk a divat áruhöz és egy szép ruhát fogunk választani.

— Miért? kérdé kedvetlenül.

— Hogy Daisy csinos legyen, mint a hogy Mac Dunolly kisasszonyhoz illik, a kinek nem szabad fiuhoz hasonlítania.

— A szép ruhát nagyon teher viselni, azt nem lehet bepíszkolni s szétszaggatni.

— Bizony kissé vigyáznod kell rá.

— Daissy szivesebben veszi fel a régi ruhákat.

— Nem édes Daisy az nem lehet. Majd utána nézek ruhaszekrényedben, hogy mire van szükséged.

A gyermek felszaladt a lépcsőn, Leonora utána ment, hogy felvigyázo utját meg kezdje.

A házvezetőnővel mindjárt jó viszonyba lépett, barátságos de semmi esetre sem bizalmas hangon beszélt vele.

— Duin kisasszony Dunolly ur kegyepre

bizta a háztartás vezetését és mondhatom kegyed ezt eddig kitünően végezte. Nagyon kérem folytassa így ezután is, mintha én nem is volnék a háznál. Nekem csak a gyermekre lesz gondom; ez is elég, kegyed vegye magára a többit, tudom jó kézre bízom.

A házvezetőnő erre semmit sem tudott felelni, a nagyságos kisasszony, az ur parancsára mindenki így szólította eléggé világosan megjelölte a kettőjök között levő határt: Leonora most egyedül ment a ház átvizsgálására, mindent a legnagyobb rendben találta.

Mikor Daisy szobájához ért az ajtót zárva találta, kopogtatott s barátságos hangon így szólt:

— Daisy szabad bemennem?

— Nem! — volt a határozott válasz — az egész házat keresztül kasul járhatja, de az én szobámba be nem jön.

Leonora ajkaiba harapott, tüstént eszébe jutott, hogy tovább már nem mehet, mert ha erőszakkal akar bemenni, akkor még reménye sem lehet, hogy Daisy hajlamát megnyerje, erőszakkal semmit sem akart elérni.

— Czukorral több legyet fogni mint eczetel, az volt kedvencz közmoudása.

(Folyt. köv.)

Botrány a pozsonyi ünnepségeken.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 17.

Egy szenzációs botrány foglalkoztatja most a politikus világot Budapesten, még pedig minden pártkülönbség nélkül. És ez a botrány igen fájdalmas nekünk magyaroknak; mert ez csak újabb bizonyítéka annak, hogy a magyar államiságot mily csekély tekintetbe veszik az udvarnál. Hisz minden hivatalos, politikai ünnepélyeknél a monarchia szerepel és Ausztria, de Magyarország külön államisága mindig ki van hagyva. Hogy mást ne említsünk ott van a legutóbbi pétervári látogatás is és ennek előtte egy egész sereg alkalmat lehetne felsorolni, ahol Magyarország tekintélye csorbát szenvedett.

És most itt van a legújabb, a pozsonyi ünnepségek botránya, melynek előkészültéről napok óta rebesgettek valamit a politikai világban. A lapok hozták is a hirei, hogy a magyar országgyűlés küldöttsége nem lett felvéve a tisztelgők programjába. És ez valóban meg is történt.

Mi képviseli tehát Magyarországot, hanem legfőbb törvényhozó testülete a magyar országgyűlés? Talán a nagyszámban tisztelgő fényes egyenruhás katonaság csoportja?

A magyar országgyűlés képviseltette magát a szobor leleplezésen, illetőleg arra meghivatott s az országgyűlés határozta el a képviseltetést. S ez helyén való is volt, mert ez egy olyan ünnepély lett volna, ha e kinos incidens meg nem szakítja, mely az uralkodóház és a nemzet közötti kapcsolatot még szorossabbá teszi, de úgy mondták, hogy a *Felség nem óhajlja fogadni a magyar országgyűlés képviselőit* s ennél fogva e pontot a hivatalos programból ki is hagyták. Utóbb aztán látva a felháborodást, *harmadik helyen* fel is vették a tisztelgést

a programba, a papság és a katonaság után E kissebbités ellen azonban Szilágyi erélyesen tiltakozott ennek hatása alatt a küldöttség *nem is tisztelgett a Felső előtt.*

S így aztán az ünnepély, melyen a magyarság ragaszkodásának ismét meghatározó jelét adta volna az uralkodóház iránt, akkor amikor egyik kimagasló alakját Mária Teréziát ünnepli s a múlt idők dicső hagyományait eleveníti fel, — magyar képviselőház hivatalos részvétele nélkül ment végbe.

Az összes pártklubokban nagy emiatt a felháborodás s az ülések főrészét ámbár a sajtóügyi törvények foglalták el, de még is a jelentősebb tárgya felmerült eset volt.

Az Ugron-párt klubja volt különösen szenvedélyes vita színhelye s a párt elhatározta, hogy holnap interpellálni fog ez ügyben s az interpelláció megtételével Holló Lajos képviselőt bizta meg.

A »néppárt« helyiségeiben szintén vitatva lett ez eset, a további teendőkre nézve azonban érdemleges határozatot még nem hoztak; hasonlóképpen a »nemzeti párt«-ban is.

A »Kossuth«-párt klubban Hentaller Lajos tette szóvá ez ügyet s mint a magyar törvényhozáson ejtett sérelmet nem engedhetik szó nélkül. Szilágyi Dezső nagy köszönetet érdemel, hogy férfias fellépése által a sajnos dolgott legalább némileg enyhítette.

A párt határozatképpen megbizta Eötvös Károlyt, hogy a Ház holnapi ülésén kérjen magyarázatot ez ügy felől elsőbbsen is Szilágyi Dezsőtől.

A holnapi országgyűlés előreláthatólag zajosnak ígérkezik.

T A V I R A T O K

Sajtóügyi javaslatok.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.) A pozsonyi eseten kívül a pártköröket erősen foglalkoztatták még a sajtóügyi javaslatok is, melyek e héten kerülnek a képviselőház tárgyalása alá. Különösen a sajtóügyi javaslatok 16 § képezte élénk vita tárgyát a pártklubokban és az »Otthon«-ban is, mely az ez ügybeni népgyűlés rendezését elválalta. Az egyes mozgalmakról tudósítók a következőken számol be.

16 § az »Otthon«-ban.

Az »Otthon« választmánya elhatározta a »Kossuth párt« felhívására, hogy a sajtószabadság ügyében tetteleg befoly. A mozgalom élető lelke: Rákosi Viktor az »Otthon« elnöke.

A gyűlés este 8 kor vette kezdetét, melyen számos újságíró, képviselő s polgár jelent meg, akik nagy lelkesedéssel fogadták a bejelentést, hogy az otthon megbizattakat küldött a végrehajtó bizottságba, mely a népgyűlést rendezi. Hol-

nap ismét az »Otthon«-ban lesz az értekezlet.

A népgyűlés Vasárnap lesz megtartva előreláthatólag, hogy részvét mellett.

Mozgalom a pártklubokban.

A »nemzeti párt« az esküdtzéki javaslatokat általánosságban elfogadta.

A »Kossuth-párt« általánosságban szintén elfogadja, ha a részleteknél a benyújtandó módosításnak helyt adnak.

»Ugron-párt« és a »néppárt«, az utóbbi Zichy Nándor elnöklete alatt az előbbiekhöz hasonló határozatokhozottak.

A király Budapesten.

Budapest, máj. 17. (Saját tud. táv.) Ő Felsége a király ma reggel 5 óra 5 perczkor a nyugati pályaudvaron Budapestre érkezett. Az udvari vonaton, a melyet Ludwig Gyula mint tanácsos, a m. kir. államvasutak elnökgazgatója vezetett, ő Felségével együtt megérkeztek: Liechtenstein herceg első főudvarmester, Paar gróf lovassági tábornok és Bolfras altábornagy főhadsegédek, aradvári Kőnig Károly udvari tanácsos, a szárnysegédek és a nagy kíséret. Pest megye főispánja Budapest székes főváros főpolgármestere és a fővárosi államrendeőrség főkapitánya ezen alkalommal is üdvözölték a felséget a váróterem előtt, a ki idjövetele fölötti örömet nyájas szavakban fejezte ki. A budai királyi várakban pedig Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy fogadta a király ő felségét.

Épöly lélekemelő, mint a tegnap lefolt pozsonyi ünnepély maga volt a királyi válasznak felette meleg és szívélyes hangja, különösen azon királyi válaszok, a melyeket a köztörvényhatóságok, az akadémia és az egyetemek és Pozsony városa küldöttségeihez intézett. Ezek a válaszok rendkívül mély hatást gyakoroltak valamennyi hallgatóra.

A czár részvéte.

Pétervár, máj. 17. (Saj. tud. táv.) Regierungbolte jelenti, hogy az orosz czár, midőn a katonavonat kisiklásának híret vette, a szerencsétlenül jártak hozzátartozóinak részvétét fejezte ki.

A népszerű német császár.

Wiesbaden, máj. 17. (Saj. tud. táv.) A császári pár tegnap este megjelent a színházban és viharos ováció tárgya volt.

Árvíz külföldön.

Budapest, máj. 17. (Saj. tud. táv.) Prágában árviztől tartanak. Bécsből jelenti, hogy az árvízveszély legnagyobb részt megszűnik.

Az utolsó felvonás.

A görögök újabb akciója Epiruszban kudarczsal végződött. A gribóví csata után, melyet az egész hadjárat legvéresebb csatájának tartanak, s melyben a görög vezéren kívül a tisztek legnagyobb része megsebesült, sem Janina felé való előnyomulás, sem Prevesa és Nikápol bevetele nem lesz megvalósítható. A görögök harci dicsősége és szerencséje végleg leáldozott. Még csak a főserg tartja magát ideig-óráig Domokosnál, a csatater többi pontjairól már lezorultak a görög csapatok. Meg kell azonban vallani, hogy a háboru utolsó felvonása a görögökre nézve nem volt azért dicstelen Gribovónál 40 óráig harcztak szaka-

datlanul az önkéntes legiók és szabadcsapatok, a mi bizony a legkipróbáltabb hadseregnek is diszére válna. Legutóbb érkezett távirataink szerint Edhem pasa sürgős utasításra megtámadta a görögöket Domokosnál s a döntő csata mindkét részről nagy erőfeszítéssel folyik.

Legujabb Távirataink ezek:

Uj főtisztek a görög seregben.

Athén, május 16. (Saját tud. táv.) Limbritis alezredest a trónörökös hadseregében tábornoki főnökké; Konstantinidesz őrnagyot pedig epiruszi tábornoki főnökké neveztek ki. A volt hadügyminiszter Smolenita ezredes este Artába utazott, hogy Menos ezredestől az epirusi csapatok parancsnokságát átvegye.

Feltartóztatott orosz hajó.

Konstantinápoly, máj. 17. (Saj. tud. táv.) »Pemios« görög hadihajó Tenedos szigetnél feltartóztatta »Nikolaj« orosz kereskedelmi hajót, és miután átvizsgálta, szabadon boosátotta.

Török vezérek áthelyezése.

Konstantinápoly, máj. 16. (Saj. tud. táv.) Kazim basa a salonichi 3-ik hadtest parancsnoka Epirusba ment, Saad Edin basa Osman basa helyett átvette a hadosztály parancsnokságot, hogy támadó actiot folytasson. Achmed Hoifzi basa, az epiruszi hadtest parancsnoka a háboruban szerzett érdemei elismerésül az Osmanie rend gyémántokkal ékesített nagy szalagját, továbbá ő és csapatai császári üdvözlő iratot kaptak. Az Arta fölött Gremenciánál és Gribovónál vívott ütközetekben a törökök vesztesége halottkép: 7 tiszt és 85 ember, 6 tiszt és 272 ember pedig megsebesült. A görögök vesztesége állítólag az ezereken is felül van.

A görög főhadiszállásról.

Lamia, (Este 6 óra. Saj. tud. táv.) A mint Domokosból jelenti, Krétáról több tiszt fogma oda érkezni, tartós esőzések miatt gyakoriak a megbetegedések. A tisztek és a legénység legnagyobb része nagy örömmel vette azt a hírt, hogy a fegyverszünetet megkötötték. Az idegen legio egy részét már elbocsájtották.

A francziák és a békekötés.

Páris, máj. 17. (Saj. tud. táv.) A lapok a török békefeltételeket el nem fogadhatónak tartják és úgy vélik, hogy a hadi kárpótlás kérdése az egyetlen, mely érdemes arra, hogy vizsgálat alá vegyék.

Az epiruszi háboru vége.

Athén, május 16. (Saj. tudósítók táv.) A nyugati hajóraj ágyunaszádjai fölverték az epiruszi szabad csapatot és azokat a rendes csapatokat, melyek Nikápolyt és Prevasat ostromolták. Epirus teljes területén megszűntek az ellenségeskedések.

A legvéresebb csata.

Athén, máj. 17. (Saját tud. távirata.) A Griboros mellett lefolyó ütközet további részleteit Artából e hó 14-ről a következőkben jelenti. A délutáni folyamán Golfinupolos dandárja a harczonalba további erősítéseket küldött. A harczonaban a szakadó eső daczára a tüzelés naplementig tartott és rendkívül heves volt. A görög csapatok majdnem kelletlenül tovább hatoltak előre. Imaret és Kervina falu, melyet török csapatok és tüzérség tartott megszállva lőttek a támadókra. A görögök nagy veszteségeket szenvedtek, különösen sok tiszt esett el.

Nagyon lehangolóan hatott Poppajanupulo parancsnok halála és Manos alezredes megsebesülése, ki a homlokán és lábán kapott súlyos sebei dacára »előre!» kiáltásokkal buzdította a csapatokat és csak nehezen lehetett visszatartani. Az Artába vezető hidat óvatosságból két hidász század őrizte. A nap eredménye az, hogy a görög csapatok helyzete megjavult, a mennyiben a törököket hadállásaikból kiszorították, de általában nem a legjobb helyzetben vannak a csapatok, mert 40 órán keresztül harcoltak, két éjszakát szakadó esőben a táborban töltöttek majdnem teljesen étlenül és reggel tovább kellett harcolniuk. Példáson kitarítottak ugyan a görög csapatok, de erélyüknek mégis vége szakadt. Tartani lehet attól, hogy a görög csapatok nem lesznek képesek ellentánni, ha esetleg ismét megtámadtatnak.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

1000 frt pályadíjjal kitüntetett népszimű, a budapesti népszínház óriási sikert ért ujdonsága.

Bérlet 15-ik szám. Bérlet 15-ik szám.
Páratlan. Páratlan.

Nagyvárad, 1897. évi május 18-án,
az arad-nagyvárad színtársulat által.

Délután fél 4 órakor, félhelyárakkal:

N e g y e d s z e r :

A GYIMESI VADVIRÁG.

1000 frtos pályadíjat nyert népszimű.

S Z E M É L Y E K :

Balánka János jómódu csángó gazda	Csatár Győző.
Órzsé, felesége	Bácsné M. Julia.
Imre, } gyermekeik	Tompa Kálmán.
Mária, }	Amon Margit.
Ózv. Fábán Julia	Lubrinicz Julia.
Gyurka fia	Pintér Imre.
Rab-Prezner Péter	Keszler Ede.
Magdolna, leánya	Székely Irén.
Plebános	Bács Károly.
Törpe Csura, harangozó	Kövessy Albert.
Csuráné	Tolnainé.
Marci, fiuk	Hegyessi Gyula.
Bigyó, kisbíró	Pesti Kálmán.
Bigyóné	Pethő Julia.
Csörgő István fiatal gazda	Békeffi.
A völgyény náznagya	Balla Imre.
A menyasszony náznagya	Czakó Vilmos.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, 1897. évi május hó 19-én.

PAULAYNÉ ADORJÁN BERTA urnő,
a nemzeti színház művésznőjének felléptével.

Itt először:

M A R I A N A.

Szimű.

KÖZGAZDASÁG.

— **Gazdasági Egyesületek Szövetsége.** A földmivélsügyi m. kir. miniszter 26645. szám alatt kelt leiratával az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” ugyanis, mint a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége”-nek központja, alapszabályait jóváhagyta. Ezen miniszteri jóváhagyás zárókövét képezi azon két évtizedes küzdelemnek, a melyet a gazdaközönség a mezőgazdasági érdekképviselet országos szervezése érdekében folytatott. Igaz, hogy a szervezés csak társadalmi uton sikerült, de annál nagyobb dicsőségére szolgált ez a magyar gazdaközönségnek, mely éppen akkor, a mikor a válság a legnagyobb mutatja az ő életrealitásának legkiválóbb jeleit. A „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége”-nek eddig az „O. M. G. E.”-n kívül 35 tagja van s így a gazdasági egyesületek többsége már csatlakozott a szövetséghez. Nem szenved kétséget, hogy a mint a szövetség működést megkezdi, úgy a gazdasági egyesületek kisebb része is ahhoz csatlakozni fog. A szövetség működését a május hó 29-ére egybehíradó első szövetségi végrehajtó-bizottsági alakuló ülésével kezdi meg, a mely a szövetségi iroda felállítására, a szövetség folyó és jövő évi költségvetésének megállapítására az „O. M. G. E.” és a szövetség ügyrendje stb. stb. felett fog határozni.

Terménytőzsde.

Budapest, máj. 17.

B u z a	ősze bácskai	7.10
	ősze, északi	7.04
B u z a	október-novemberre, bácskai	3.47
	okt.-nov.-re északi	10.45
R o z s	ősze bácskai	4.50
	ősze, északi	7.06
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	3.49
	okt.-nov.-re, északi	10.55
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	—
	okt.-nov.-re, északi	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897 május. 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.30
Magyar koronajárdék	99.60
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyemény sorsjegy-kölcsön	154.50
Tiszaszi látványos és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Oszták járadék papírban	101.50
Oszták járadék ezüstben	101.50
Oszták járadék aranyban	122.50
Oszták korona járadék	101.25
1860. oszták államsorsjegyek	145.50
Oszták magyar bankrészvény	950.—
Magyar hitelbank részvény	392.—
Oszták hitelintézeti részvény	363.—

Oszták-magyar államvasúti részvény	— — —	354.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — —	9.52
Német birodalmi márka	— — —	57.62
London vista	— — —	119.60
Páris vista	— — —	17.65
20 márkás arany	— — —	11.72

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

LINIMENT. CAPSICI COMP.
Richter-féle Horgony-Pain-Expeller.

Ezen elismert kitűnő fájdalomcsillapító bedörzsölés bevitelénél, — mely minden gyógyszerárban készletben van, — mindig a „Horgony” jegyre kérünk figyelni.

Hirdetmény.

A magyar kir. szab. Osztálysorsjáték sorsjegyeinek megvételére már most **előjegyzéseket** díjtalanul elfogad a **Biharmegyei takarékpénztár.**

Butorvásárlók
figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlani *saját műhelyemben készült*

kész butoraimat,

u. m. hálószoba, ebédlő és irodai teljes berendezéseket, melyek a legjobb kivitelben, felelősség mellett és a

legjutányosabb árakat

számítva folyton készletben vannak.

Bármily e szakmába vágó megrendelések a legjobb és legújabb kivitelben elfogadhatnak. 257 10—20

Tisztelettel

HERCZEGH VINCZE,

asztalos

Nagy-Teleky-utca 447. szám.

Új Butortelep!!

PORJESZ HERMAN

bútor gyári raktára

Nagyváradon, Zöldfa-utca 34. szám.

Elegáns asztalos és saját műhelyemben készült kárpitos-butorok

Háló-, ebédlő-, uri-szoba-, és szalon-berendezések igen nagy választékban

minden modern izlésben, u. m. angol-, góth-, mór-, ó-német és francia renaissance, baroque, roccoco és empire-stylben.

Hajlitott fa-, vas- és rézbutorok, függönyök, szőnyegek, képek s díszítési tárgyak igen jutányos árban.

Pontos kiszolgálás!

Coulans eljárás!

88-13-20

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.

Vas és rézbutorok óriási választékban gyári árak mellett.

Teljes lakás kávéház-, szálloda- és fürdő berendezések.